

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

SZKOŁA PODSTAWOWA W KRZYWINIE

Spis treści

Rozdział I

Informacje ogólne5

I.1. Wprowadzenie.....	5
I.2. Podstawy prawne.....	5
I.3. Słowniczek pojęć.....	6

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci7

II.1. Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci	7
II.2. Symptomy wskazujące na krzywdzenie dzieci	8
II.3. Zasady prowadzenia rozmowy z dzieckiem wykazującym symptomy krzywdzenia	11

Rozdział III

Zasady ochrony dzieci/maleoletnich przed krzywdzeniem12

III.1. Zasady rekrutacji personelu	12
III.2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły.....	13
III.3. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi	16
III.4. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie	18
III.4.A. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet	18
III.4.B. Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w szkole	20
III.4.C. Procedury ochrony dzieci - cyberprzemoc	22
III.5. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.....	25
III.5.A. Zasady i procedura podejmowania interwencji oraz ustalania planu wsparcia małoletniego.....	25
III.5.B. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka przez pracownika szkoły	26
III.6. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”	27
III.6.A. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego	27
III.6.B. Zgłaszanie podejrzenia stosowania przemocy domowej.....	28
III.6.C. Wstępna diagnoza i ocena sytuacji dziecka	28
III.6.D. Procedura „Niebieskie Karty”	29
III.7. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.....	30
III.7.A. Zadania pracowników szkoły w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka	30
III.7.B. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu	32
III.8. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego	32

Rozdział IV

Monitoring „Standarów ochrony małoletnich”33

- IV.1. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów..... 33
- IV.2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności 34
- IV.3. Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania..... 34

Rozdział V

Informacje dodatkowe.....35

- V.1. Ważne telefony i adresy 35
- V.2. Załączniki 35

Rozdział I

Informacje ogólne

1.1. Wprowadzenie

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Członkowie personelu szkoły, a także praktykanci, stażyści, wolontariusze w szkole traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Personel placówki działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Standardy ochrony małoletnich stanowią zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa uczniów i wychowanków. Ich najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkole.

1.2. Podstawy prawne

1. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
4. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1606)
5. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 31 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.) - art. 23 i 24
10. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.)
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2023 poz. 1870)
12. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)
13. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)
14. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)

I.3. Słowniczek pojęć

Ilekcja w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich” jest mowa o:

1. **małoletnim, dziecku, uczniu, wychowanku** – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia, w szczególności osobę przyjętą do szkoły w toku postępowania rekrutacyjnego i uczącą się w szkole;
2. **personelu** – należy przez to rozumieć każdego pracownika szkoły, bez względu na formę zatrudnienia, w tym: praktykantów, stażystów, wolontariuszy lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi; personel dzieli się na pracowników pedagogicznych oraz pracowników administracji i obsługi;
3. **dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły Podstawowej w Krzywiniu ;
4. **rodzicu** – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego, który pozostaje pod jego władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
5. **opiekunie prawnym małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciążące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe; w dokumencie rozumiany jest tożsamo z rodzicem;
6. **zgódzie rodzica** – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny;
7. **osobie najbliższej dziecku** – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka; rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez dziecko;
8. **opiekunie faktycznym** – należy przez to rozumieć osobę sprawującą, bez obowiązku ustawowego, stałą opiekę nad dzieckiem, w sytuacji np. długotrwałej nieobecności rodziców;
9. **krzywdzeniu dziecka** - należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka. Krzywdzenie dzieci to też bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:
 - a) **przemoc fizyczna** – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka, np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.;
 - b) **przemoc seksualna** – należy przez to rozumieć zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa;
 - c) **przemoc psychiczna** – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie/wydarzenia, np. przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie, które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone;
 - d) **zaniechanie** – należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw dziecka, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju, m.in. głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,

- e) **przemoc domowa** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdę, ograniczające lub pozbawiające te osoby dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej – przemoc ekonomiczna - istotnie naruszające prywatność tych osób lub wzbudzające u nich poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc;
10. **osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego lub małoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej;
11. **świadku przemocy domowej** – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej;
12. **osobie odpowiedzialnej za Internet** – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez dyrektora członka personelu sprawującego nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie placówki oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie;
13. **osobie odpowiedzialnej za „Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem”/ koordynatorze** – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez dyrektora placówki członka personelu sprawującego nadzór nad realizacją „Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem” w placówce;
14. **danych osobowych dziecka** – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka;
15. **zespole interwencyjnym** – należy przez to rozumieć zespół powołany przez dyrektora szkoły w przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej o dużym nasileniu oraz podejrzenia wykorzystania seksualnego. W skład zespołu wchodzi: dyrektor, koordynator, wychowawca, pedagog, psycholog, inne osoby mające wiedzę na temat krzywdzenia dziecka.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci

II.1. Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Personel placówki posiada wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na **czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci**.
2. Wyodrębnia się trzy grupy czynników ryzyka, które mogą wskazywać na zagrożenie pojawienia się przemocy:
 - a) **czynniki związane z dzieckiem:**
 - przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej, niska waga urodzeniowa, poród z ciąży bliźniaczej lub mnogiej, krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi porodami;
 - długotrwały płacz, nadmierna płaczliwość dziecka;
 - wiek dziecka;

- przewlekłe choroby, niepełnosprawność intelektualna, niepełnosprawność ruchowa;
 - choroby psychiczne;
- b) **czynniki rodzinne:**
- nieobecność rodziców – fizyczna bądź psychiczna;
 - autorytarny styl rodzicielstwa, doświadczanie przez rodzica przemocy w dzieciństwie, kondycja psychiczna rodziców;
 - uzależnienia inne zaburzenia psychiczne rodzica, konflikty, kryzysy;
 - samotne rodzicielstwo, obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie;
 - rodzina zastępcza, rodzina adopcyjna;
- c) **czynniki związane ze środowiskiem społecznym:**
- izolacja społeczna, ubogie kontakty rodziców z innymi osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne;
 - ubóstwo rodziny;
 - przemoc i patologia.
3. Znajomość czynników ryzyka i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwiają:
- a) identyfikowanie dzieci, które są bardziej narażone na krzywdzenie,
 - b) planowanie działań profilaktycznych wobec rodziny na bardzo wczesnym etapie życia dziecka, w tym również działań profilaktycznych adresowanych do dzieci,
 - c) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
4. Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że w rodzinie dochodzi do krzywdzenia dziecka. Jednak **jeżeli liczba czynników zwiększa się** lub jeden z nich nasila się, należy podjąć wnikliwą obserwację dziecka i rodziny.
5. **W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka** personel placówki podejmuje rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
6. Personel monitoruje sytuację i dobrostan dziecka.

II.2. Symptomy wskazujące na krzywdzenie dzieci

1. Pełna i jasna lista symptomów nie została zdefiniowana. Zdarza się, że pewne zachowania dziecka są po prostu normą na etapie jego rozwoju. Jednak **czujność pracowników oświaty jest konieczna**. Zmiany w zachowaniu dziecka mogą być raptowne albo dziać się pomału, sukcesywnie z dnia na dzień, w zależności od sytuacji krzywdzenia. Dlatego baczna obserwacja ucznia i bycie wrażliwym na przeżywane przez dziecko emocje oraz zainteresowaniem przyczynami zmiany zachowania dziecka są kluczowe w subiektywnej ocenie konieczności udzielenia pomocy uczniowi.
2. **Najczęściej spotykane symptomy krzywdzenia dzieci:**
- a) **świadczące o przemocy fizycznej:**
 - siniaki na ciele dziecka – świeże i w późnej fazie gojenia, duże otarcia naskórka,
 - specyficzne ślady na skórze będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem,
 - oderwane małżowiny uszne, zniekształcone małżowiny,
 - pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, wylewy krwawe do gałek ocznych,
 - oparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania,
 - oparzenia rękawiczkowo-skarpetkowe (powstają, gdy kończyna dziecka jest na dłuższy czas zanurzona w gorącym płynie; granica oparzenia jest równa) oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców,
 - zaburzenia psychosomatyczne, bóle wędrujące,

- przemęczenie,
 - problemy z trawieniem,
 - blizny po samookaleczaniu;
 - podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne, dziecko często je zmienia,
 - pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach w-f,
 - dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
 - dziecko boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu,
 - dziecko wzdyga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- b) **w sferze emocjonalnej:**
- trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko,
 - negatywny obraz siebie, negatywne myśli na temat siebie i innych,
 - przygnębienie, strachliwość i agresja, gniew,
 - problemy z samoregulacją emocji,
 - oszołomienie, otępienie,
 - brak poczucia bezpieczeństwa,
 - smutek, apatia,
 - stany lękowe,
 - stany depresyjne,
- c) **w sferze poznawczej:**
- trudności w nauce – pojawiające się nagle,
 - problemy z koncentracją, pamięcią,
 - problemy z logicznym myśleniem,
 - problemy z rozwiązywaniem problemów,
 - trudności w ukończeniu zadanej pracy,
 - nieodrabianie lekcji,
 - nieprzygotowanie do zajęć, czego efektem są gorsze oceny szkolne.
- d) **w sferze behawioralnej:**
- problemy z subordynacją oraz podporządkowaniem wobec obowiązujących reguł – obrażenie się, uciekanie z lekcji, negatywne interakcje z rówieśnikami oraz z nauczycielami,
 - dziwne reakcje na chęć niesienia pomocy, nieufność,
 - wycofanie,
 - ogólna nieufność wobec ludzi,
 - zachowania buntownicze i agresywne,
 - problemy z komunikacją,
 - sięganie po substancje psychoaktywne;
- e) **objawy molestowania seksualnego:**
- chroniczny ból,
 - zaburzenia układu pokarmowego,
 - migreny lub inne częste bóle głowy,
 - komplikacje ginekologiczne,
 - otarcia na wewnętrznej stronie ud,
 - szok, lęk,
 - niepokój,
 - zagubienie,
 - wyparcie traumatycznych przeżyć,
 - wycofanie,
 - poczucie wstydu,

- obwinianie się,
- nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi,
- dziecko moczy i zanieczyszcza się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,
- w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dziecka zaczynają dominować elementy/ motywy seksualne,
- dziecko jest rozbudzone seksualnie nie stosownie do wieku,
- dziecko ucieka z domu,
- nastąpiła nagle i wyraźna zmiana zachowania dziecka,

f) **świadczące o zaniechaniu:**

- dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie,
- dziecko kradnie jedzenie, pieniądze, żebze,
- dziecko jest głodne,
- dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.,
- dziecko nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku,
- dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.),
- dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. „lepkość” dziecka).

3. Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że dziecko doświadcza przemocy, jednak **jeśli symptom powtarza się bądź występuje ich kilka równocześnie**, z dużym prawdopodobieństwem możemy określić, że **mamy do czynienia z krzywdzeniem dziecka.**

4. **Uwagi wymaga również zachowanie rodzica, gdy rodzic:**

- podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka,
- odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka,
- mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”),
- poddaje dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy, lub zbyt pobłażliwy, lub odrzuca dziecko,
- nie interesuje się losem i problemami dziecka,
- często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko,
- jest apatyczny, pogrążony w depresji,
- zachowuje się agresywnie,
- ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
- nie ma świadomości potrzeb dziecka lub neguje je,
- faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (na przykład podczas zabawy),
- nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

5. Znajomość symptomów krzywdzenia dziecka i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwia:

- a) identyfikowanie dzieci, które są krzywdzone,
- b) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.

6. Zwracając uwagę na **symptomy występujące u dziecka chorego, niepełnosprawnego oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi** należy skupić się na trudnościach, jakie niesie ze sobą choroba, z którą zmagają się dziecko.

7. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, należy zareagować zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji wskazaną w niniejszym dokumencie.

II.3. Zasady prowadzenia rozmowy z dzieckiem wykazującym symptomy krzywdzenia

1. Ujawnienie przemocy przez dziecko jest bardzo trudnym emocjonalnie sposobem wyjścia z relacji ze sprawcą przemocy, wymaga bowiem odwagi i determinacji w warunkach, kiedy stanem naturalnym dla dziecka jest strach przed tym, co stanie się później. Dziecko pozostaje zazwyczaj w silnej zależności od rodziców, co szczególnie dotyczy dzieci niepełnosprawnych i przewlekle chorych. Aby zdecydować się na ujawnienie przemocy, dziecko musi pokonać poczucie lojalności wobec rodzica krzywdzącego. Musi także zmierzyć się z ryzykiem i niebezpieczeństwem, że ujawnienie nie tylko nie przyniesie poprawy sytuacji w rodzinie, a wręcz ją pogorszy, powodując na przykład wściekłość sprawcy i eskalację zachowań przemocowych wobec dziecka.
2. **Zasady prowadzenia rozmowy z dzieckiem krzywdzonym:**
 - a) zadbać o sprzyjające warunki rozmowy: oddzielny pokój, z dala od osób postronnych, brak pośpiechu;
 - b) przyjąć pozycję ciała dostosowaną do pozycji dziecka – należy usiąść lub przykucnąć,
 - c) używać języka zrozumiałego dla dziecka;
 - d) okazywać dziecku szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie;
 - e) być cierpliwym – dziecko może zaprzeczać prawdzie,
 - f) nie naciskać na dziecko – wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem,
 - g) unikać naprowadzania dziecka na odpowiedź,
 - h) okazywać zrozumienie, że niełatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny,
 - i) pochwalić za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi,
 - j) być świadomym oznak zaniepokojenia dziecka o los rodziców – nie wypowiadać przy nim negatywnych opinii o rodzicach,
 - k) nazwać przemoc – przemocą i pokazać dziecku, że nie jest winne tego, co zrobił dorosły,
 - l) wesprzeć dziecko – utwierdzić w przekonaniu, że nie tylko je to spotkało, że wiele dzieci przeżywa podobne problemy,
 - m) wyjaśnić dziecku w przystępny sposób, jakie będzie dalsze postępowanie. Pamiętać, jak trudna jest sytuacja dziecka ze względu na: wstyd, poczucie winy, strach przed ponownym skrzywdzeniem, tajemnicę, lojalność wobec sprawcy przemocy.
3. **Należy mieć na uwadze, że:**
 - a) dziecko, mówiąc o przemocy, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach;
 - b) dziecku towarzyszy lęk o los rodzica, opiekuna i swój własny;
 - c) okoliczności ujawnienia są związane z odseparowaniem dziecka od osoby krzywdzącej – odległość równa się poczuciu bezpieczeństwa, bliskość oznacza lęk;
 - d) prawdopodobne są zniekształcenia w sposobie myślenia dziecka – poczucie winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc.

Rozdział III

Zasady ochrony dzieci/maleoletnich przed krzywdzeniem

III.1. Zasady rekrutacji personelu

1. W Szkole Podstawowej w Krzywinie Gryfińskim, zatrudniane są osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi. Aby sprawdzić powyższe, szkoła podczas rekrutacji **żąda informacji o wykształceniu, kwalifikacjach zawodowych oraz przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata.**
2. Szkoła może prosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie rodzi dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.
3. **Przed nawiązaniem z kandydatem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem praktykanta, stażysty, wolontariusza lub innej osoby do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem lub realizacją zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi dyrektor uzyskuje informacje, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób,** w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.
4. Osoba, o której mowa w ust. 3, przedkłada pracodawcy informację z **Krajowego Rejestru Karnego** w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego. Nauczyciel nie musi przedkładać informacji o niekaralności wyłącznie w przypadku, gdy zostaje ponownie zatrudniony w tej samej szkole w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia na podstawie art. 20 ust. 5c Karty Nauczyciela poprzedniego stosunku pracy (art. 10 ust. 8a Karty Nauczyciela).
5. Osoba, o której mowa w ust. 3, **posiadająca obywatelstwo innego państwa** niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
6. Osoba, o której mowa w ust. 3, składa pracodawcy oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa – **załącznik nr 1**, oraz jednocześnie przedkłada pracodawcy informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
7. Jeżeli prawo państwa, o którym mowa w ust. 5 lub 6, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.
8. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 5–7, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w ust. 3, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione

odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi – **załącznik nr 2**.

9. Oświadczenia, o których mowa w ust. 6 i 8, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
10. Informacje, o których mowa w ust. 3, pracodawca utrwała w formie wydruku i **załącza do akt osobowych** pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem lub realizacją zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Informacje oraz oświadczenia, o których mowa w ust. 4–8, pracodawca **załącza do akt osobowych** pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do takiej działalności.
11. Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 2–9, nie jest wymagane przed dopuszczeniem do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, członka rodziny małoletniego, lub osoby znanej osobiście rodzicowi małoletniego albo przedstawicielowi ustawowemu małoletniego, gdy jest ona wykonywana w stosunku do małoletniego dziecka, którego rodzic albo przedstawiciel ustawowy są dopuszczającymi do działalności.
12. Przez członka rodziny, o którym mowa w ust. 11, należy rozumieć osobę spokrewnioną albo osobę niespokrewnioną, pozostającą w faktycznym związku oraz wspólnie zamieszkującą i gospodarującą.
13. Przed zatrudnieniem każdego pracownika pracodawca żąda złożenia:
 - a) oświadczenia o posiadaniu przez niego pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystaniu z praw publicznych – **załącznik nr 3**;
 - b) oświadczenia, że nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne – **załącznik nr 4**.
14. Dodatkowo dyrektor pozyskuje informację o niekaralności dyscyplinarnej nauczyciela, przed nawiązaniem stosunku pracy z nauczycielem zasięgając informację z Centralnego Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych w trybie określonym w art. 85y ust. 1a Karty Nauczyciela.

III.2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły

1. Nadrzędnym celem wszelkich działań podejmowanych przez personel szkoły jest promowanie dobra dziecka i jego najlepszego interesu. Personel zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi, traktowania każdego dziecka z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby. Absolutnie niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie wobec dziecka. Personel w pełni przestrzega obowiązującego prawa, wewnętrznych przepisów oraz swoich kompetencji w celu osiągnięcia tych celów. **Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów oraz wolontariuszy i zapoznanie się z nimi potwierdzone jest przez podpisanie odpowiedniego oświadczenia – załącznik nr 5.**

2. Nauczyciele zobowiązani są do zapoznania się z pozyskanymi przez szkołę informacjami dotyczącymi niepełnosprawności oraz specjalnych potrzeb edukacyjnych danego dziecka oraz wynikających z nich ograniczeń w funkcjonowaniu. Nauczyciel zobowiązany jest wspólnie ze specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej do możliwości psychofizycznych tego dziecka.
3. Pracownicy szkoły są zobowiązani do każdorazowego rozważenia, czy ich reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Działania pracowników powinny być prowadzone w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.
4. **Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi. Personel:**
 - a) w komunikacji z uczniami zachowuje spokój, cierpliwość i szacunek. Okazuje też zrozumienie dla trudności i problemów uczniów,
 - b) traktuje dzieci sprawiedliwie, równo, bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, przekonania religijne i światopogląd, wiedzę i umiejętności. Nie faworyzuje dzieci,
 - c) reaguje na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa uczniów oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich,
 - d) daje uczniowi prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym przez personel,
 - e) prowadzi komunikację z uczniami w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość. Personel nie ocenia, nie uogólnia, nie interpretuje, nie moralizuje, stosuje komunikaty „JA”, oddziela problem od osoby, wyraża brak akceptacji dla zachowania, a nie człowieka, skupia swoją uwagę na rozmówcy, koncentruje się na tym, co mówi, udziela konkretnych informacji zwrotnych,
 - f) słucha uważnie uczniów, udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku, niepełnosprawności, specjalnych potrzeb edukacyjnych i danej sytuacji. W relacjach z uczniami stosuje zasady pozytywnej komunikacji: aktywne słuchanie i komunikat JA,
 - g) stosuje zasady konstruktywnej krytyki wobec, np. niewłaściwego zachowania ucznia, tj. krytykuje ucznia w taki sposób, aby nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony czy do kontrataku,
 - h) dobiera adekwatnie do wieku i poziomu rozwoju uczniów metody ich dyscyplinowania. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej uczniów (zakaz stosowania kar fizycznych),
 - i) karanie uczniów stosuje rozważnie, w sposób uzasadniony i zrozumiały dla nich,
 - j) upominając słownie, perswazyjnie, stara się opanować własne negatywne emocje, np. złość, zdenerwowanie,
 - k) wyjaśnia uczniowi, za co i dlaczego został ukarany. Przekazuje uczniowi utrzymany w spokojnym tonie komunikat jasny, konkretny/ rzeczowy, wolny od stygmatyzowania ucznia, nakierowany na ocenę zachowania ucznia, a nie jego osoby,
 - l) kieruje się zawsze profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny,
 - m) upewnia/informuje dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć dowolnej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy,
 - n) zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swoich działań/zachowania,
 - o) zachowuje szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Jeżeli dzieci te dążyłyby do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, personel reaguje

- z wyczuciem, jednak stanowczo, a także pomaga dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic,
- p) równoważy potrzebę nadzoru z prawem uczniów do prywatności, np. nie wchodzi pod prysznic i do szatni na zajęciach wychowania fizycznego bez pozwolenia/poinformowania o tym uczniów, nie otacza uczniów osobistą opieką, której oni nie potrzebują,
 - q) przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie dziecka zapewnia obecność innej osoby dorosłej lub innego dziecka,
 - r) stale nadzoruje dzieci, każdorazowo upewniając się, że warunki wyjazdów i wycieczek organizowanych przez szkołę, rozgrywek i meczów wyjazdowych są bezpieczne, co obejmuje m.in. brak dzielenia pokoju z uczniami,
 - s) w sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka unika innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu i w korzystaniu z toalety,
 - t) szanuje prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępienie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnia mu to najszybciej, jak to możliwe. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, informuje je o tym,
 - u) nie zawstydza, nie upokarza, nie lekceważy i nie obraża ucznia,
 - v) nie obrzuca ucznia wyzwiskami, nie wyśmiewa i nie ośmiesza go,
 - w) unika wypowiedzi nakazujących, komenderujących, nadmiernie moralizujących, krytykanckich. Nie wytyka błędów ucznia w sposób, który go rani,
 - x) nie grozi uczniowi, nie wyraża dezaprobaty wobec jego zachowania czy postępów w nauce w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej wartości ucznia,
 - y) nie reaguje złośliwościami, sarkazmem na zachowanie ucznia lub jego postępy w nauce, nie dowcipkuje i nie żartuje z ucznia, w sposób który obniża poczucie własnej wartości ucznia,
 - z) nie podnosi głosu na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci,
 - aa) w sytuacji wymagającej interwencji wobec ucznia nie podnosi głosu, nie krzyczy na niego, mówi wyraźnie, bez szeptu i krzyku, stara się utrzymać spokojny ton głosu. Utrzymuje z uczniem kontakt wzrokowy. W czasie rozmowy znajduje się blisko drugiej osoby, ale nie narusza jej przestrzeni osobistej,
 - bb) nie wykorzystuje wobec ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby)
 - cc) nie stosuje żadnej formy przemocy fizycznej ani psychicznej wobec ucznia,
 - dd) nie stosuje naruszających godność ucznia wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązuje w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej,
 - ee) nie nawiązuje z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani nie składa mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę,
 - ff) nie narusza nietykalności osobistej ucznia, nie zachowuje się wobec dziecka w sposób niestosowny, np. nie obmacuje go, nie poklepuje, nie dotyka w sposób poufały, dwuznaczny,
 - gg) nie zmusza ucznia do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym,
 - hh) nie prowokuje nieodpowiednich kontaktów z dziećmi/uczniemi, np. nie angażuje się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne,
 - ii) nie proponuje dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również nie używa ich w obecności dzieci,
 - jj) nie przyjmuje pieniędzy ani prezentów od dziecka, ani rodziców dziecka. Nie wchodzi w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców dziecka. Nie zachowuje się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków,

- kk) nie ujawnia informacji wrażliwych dotyczących dziecka osobom nieuprawnionym, w tym innym dzieciom. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej,
- ll) nie utrwała wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców oraz samych dzieci,
- mm) nie publikuje żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o uczniach i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, np. Facebooku, bez zgody zainteresowanych stron.

5. Zasady nawiązywania kontaktu z uczniami w godzinach pracy oraz poza nimi.

- a) Kontaktując się z uczniem, personel traktuje go podmiotowo.
- b) Kontakt z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
- c) Co do zasady kontakt z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.
- d) Personel nie zaprasza uczniów do swojego miejsca zamieszkania, nie spotyka się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
- e) Personel nie nawiązuje kontaktów z uczniami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktuje się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- f) Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny).
- g) Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i ich rodzice są osobami bliskimi dla członka personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców.
- h) Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, informuje o tym dyrekcję, a rodzice muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

III.3. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
2. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów.
3. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
4. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu *proszę, dziękuję, przepraszam*; uprzejmość, życzliwość, poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.

5. Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
6. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują, nie zachowują się prowokacyjnie.
7. Nie stwarzają u innych osób poczucia zagrożenia czy poczucia wrogości.
8. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
9. Bez względu na powód agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich i ich rodziców akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych uczniów.
10. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
11. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej.
12. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo mogą się w szkole zwrócić z prośbą o pomoc.
13. **Zachowania pozytywne uczniów to m.in.:**
 - a) W komunikacji z kolegami/koleżankami uczeń zachowuje szacunek, nie przerywa innym, gdy się wypowiadają. Słucha innych, gdy mówią.
 - b) Uczeń pamięta, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
 - c) Uczeń wie, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami i taką zabawę słowną należy natychmiast przerwać.
 - d) Uczeń stosuje słowo „NIE”, jeśli dana forma interakcji mu nie odpowiada.
 - e) Jeśli pojawi się konflikt między uczniem a kolegą/koleżanką, uczeń próbuje go rozwiązać, stosując komunikat JA:
 - wycisza się, uspokaja, zatrzymuje niepotrzebną kłótnię, zanim straci nad sobą kontrolę, a konflikt się tylko pogorszy;
 - mówi, co według niego jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekuje;
 - słucha, co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumowuje to;
 - upewnia się, że rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć;
 - uczniowie ustalają rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla stron konfliktu.
 - f) Jeśli nie uda się uczniom rozwiązać konfliktu, uczniowie wiedzą, że mogą zwrócić się o pomoc do wychowawcy.
 - g) Uczeń szanuje przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
 - h) Jeśli uczeń chce pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki, pyta.
 - i) Uczeń szanuje prawo innych do prywatności, nie przegląda rzeczy, telefonu, tabletu, komputera innych osób i ich zawartości.
 - j) Uczeń unika wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć dla niego i innych negatywne konsekwencje.
14. **Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole – uczniom nie wolno:**
 - a) krzyczeć na innych, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wyzywać,

- b) wykluczać z grupy, poniżać, izolować od innych, szykanować uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu,
 - c) używać języka nienawiści ani tzw. hejtu,
 - d) stwarzać sytuacji, które zagrażałyby zdrowiu i życiu własnemu bądź innych osób,
 - e) stosować zaczepki fizycznych, bić, szturchać, popychać, kopać, opluwać, rzucać w kogoś rzeczami ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną koleżanki/kolegi lub pracownika szkoły ani używać jakiejkolwiek przemocy fizycznej,
 - f) nagrywać, rejestrować przy pomocy urządzeń technicznych obrazów i dźwięków bez wiedzy i zgody zainteresowanych ani rozpowszechniać wizerunku innych osób bez ich wyraźnej zgody,
 - g) drwić, przedrzeźniać, szydzić z innych, wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu innych osób,
 - h) używać wulgaryzmów na terenie szkoły (nie ma znaczenia, w jakiej sytuacji czy w kierunku jakiej osoby zostały skierowane),
 - i) wykonywać wulgarnych gestów,
 - j) pożyczać rzeczy innych bez ich zgody,
 - k) zabierać, ukrywać, niszczyć rzeczy, sprzętów należących do szkoły, pracowników lub innych uczniów,
 - l) wymuszać, grozić, szantażować, straszyć, zmuszać inne osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
 - m) wносить na teren szkoły i spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych i nielegalnych substancji ani zachęcać do ich spożycia kolegów/koleżanki,
 - n) wносить na teren szkoły przedmiotów i substancji zagrażających zdrowiu i życiu,
 - o) wychodzić poza teren szkoły w czasie trwania planowych zajęć, opuszczać w czasie zajęć salę lekcyjną bez zgody nauczyciela,
 - p) zapraszać osób obcych do szkoły.
15. Uczeń, który jest świadkiem jakichkolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, wie, że powinien zawsze poinformować o tym wychowawcę lub wybraną osobę dorosłą.

III.4. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

III.4.A. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

1. Szkoła zapewnia uczniom dostęp do Internetu.
2. Szkoła podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności instaluje i aktualizuje oprogramowanie zabezpieczające.
3. **Uczeń na odpowiedzialność swoją i rodziców przynosi do szkoły telefon lub inne urządzenia elektroniczne.** Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie sprzętu przynieszonego przez uczniów.
4. W czasie zajęć edukacyjnych i wychowawczych obowiązuje **zakaz używania** telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych.

5. Przed rozpoczęciem zajęć lub w razie przebywania w świetlicy, bibliotece szkolnej uczeń ma obowiązek wyłączyć i schować/odłożyć we wskazanym przez nauczyciela miejscu aparat telefoniczny lub inne urządzenie elektroniczne.
6. W razie konieczności skontaktowania się z rodzicami uczeń jest zobowiązany zwrócić się do nauczyciela o wyrażenie zgody na włączenie telefonu lub może skorzystać z telefonu w sekretariacie szkoły.
7. Dopuszcza się wykorzystywanie telefonu lub innego urządzenia elektronicznego podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia. Uczeń może korzystać z telefonu lub innego urządzenia elektronicznego w celu wyszukania informacji niezbędnych do realizacji zadań podczas zajęć po uzyskaniu zgody nauczyciela prowadzącego dane zajęcia.
8. W szczególnych przypadkach nagrywanie zajęć edukacyjnych oraz utrwalanie ich w jakikolwiek sposób możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły lub nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przysyłanie treści obrażających inne osoby.
9. W czasie przerw korzystanie z telefonu komórkowego dozwolone jest tylko za zgodą nauczyciela.
10. **W przypadku naruszenia przez ucznia zasad używania telefonów** komórkowych na terenie szkoły nauczyciel odnotowuje zaistniałą sytuację w e-dzienniku jako uwagę negatywną, która ma wpływ na ocenę z zachowania zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania. W przypadku, gdy sytuacja powtarza się, wychowawca bezzwłocznie informuje o tym fakcie rodziców ucznia i wspólnie z pedagogiem szkolnym oraz rodzicami ustala plan dalszego postępowania.
11. Na terenie szkoły **dostęp dziecka do Internetu** możliwy jest pod nadzorem pracownika szkoły na zajęciach komputerowych.
12. Nauczyciel informuje dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
13. Nauczyciel czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
14. Szkoła zapewnia dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu. Prowadzone są cykliczne zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
15. Osoba odpowiedzialna za Internet posiada indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie z Internetu na terenie szkoły. Pracownik zachowuje login i hasło w tajemnicy.
16. Szkoła posiada skuteczne **opcje filtrowania treści internetowych**. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły zainstalowane i co najmniej raz w miesiącu aktualizowane jest **oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall** ARCABIT INTERNET SECURITY, które:
 - a) blokuje dostęp do stron z przemocą, pornografią, satanizmem, neonazistowskimi hasłami, stron zachęcających do brania narkotyków, sekt czy też z czatami internetowymi,
 - b) inteligentnie rozpoznaje treści przeglądanych stron zanim się jeszcze wyświetlą i blokuje te, na których występują zakazane słowa,
 - c) może zablokować możliwość korzystania z różnych komunikatorów internetowych,
 - d) blokuje możliwość pobierania z Internetu wybranych rodzajów dokumentów oraz programów.
17. Za instalowanie i aktualizowanie odpowiedniego oprogramowania, sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści odpowiedzialny jest wyznaczony pracownik szkoły – nauczyciel informatyki.
18. Wyznaczony nauczyciel na bieżąco sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, przekazuje pedagogowi lub psychologowi. Pedagog/psycholog przeprowadza z danym dzieckiem rozmowę na temat

bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w niniejszych procedurach.

19. Użytkownikowi komputera zabrania się:

- a) instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie,
 - b) usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu,
 - c) dotykania elementów z tyłu komputera, kabli zasilających, a także kabli sieciowych.
20. Podczas wyjść zorganizowanych przez szkołę (teatr, kino, muzeum, filharmonia, zwiedzanie z przewodnikiem, lekcja w terenie, konkursy, zawody sportowe itp.) uczeń jest zobowiązany do wyłączenia/wyciszenia telefonu (bez wibracji) i schowania go w torbie/plecaku.

III.4.B. Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w szkole

- 1. Placówka zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- 2. W szkole **wdrożono „Politykę bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych”**, „Instrukcję bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych” oraz powołano Inspektora ochrony danych.
- 3. Placówka, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
- 4. W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.
- 5. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
- 6. Dzieci mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.
- 7. **Szkoła uzyskuje pisemne zgody rodziców** na robienie dzieciom zdjęć oraz publikowanie ich w mediach społecznościowych oraz stronie internetowej szkoły. Przed zrobieniem zdjęcia i publikacją szkoła pyta również o zgodę samego ucznia.
- 8. Szkoła wyjaśnia uczniom oraz rodzicom, do czego wykorzystane zostaną zrobione zdjęcia lub nagrania.
- 9. **Rodzic ma prawo wycofać swoją zgodę** w każdym momencie trwania roku szkolnego, bez wskazywania uzasadnienia swojej decyzji.
- 10. Jeśli **przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez szkołę wydarzenie** i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji. W takiej sytuacji szkoła upewnia się, że rodzice prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci. Szkoła oczekuje informacji o:
 - a) imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę,
 - b) uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał,
 - c) podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.

11. Personel szkoły nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodzicach. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
12. Personelowi placówki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody rodzica dziecka.
13. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, członek personelu placówki może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
14. Jeśli **rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej** (fotograf lub operator), szkoła dba o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez:
 - a) zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
 - b) zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
 - c) niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika szkoły,
 - d) poinformowanie rodziców oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.
15. Jeżeli **wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości**, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, **zgoda rodzica na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana**.
16. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych **przez kamery monitoringu** odbywa się na zasadach określonych w „Regulaminie udostępniania nagrań monitoringu”.
17. „Regulamin udostępniania nagrań monitoringu” określa **zasady udostępniania nagrań** podmiotom zewnętrznym, w tym policji, służbom porządkowym oraz w sprawach wymagających wyjaśnień.
18. W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, szkoła informuje na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:
 - a) wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców,
 - b) zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę,
 - c) przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.
19. Jeśli dzieci lub rodzice nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, szkoła respektuje ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustala z rodzicami prawnymi i dziećmi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwaląc jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Przyjmowane rozwiązanie nie może być wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.
20. Materiały zawierające wizerunek dzieci są przechowywane w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci.

III.4.C. Procedury ochrony dzieci - cyberprzemoc

1. Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci Internet oraz utrwalone w innej formie” rozumiane są treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia, stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych oraz różne formy cyberprzemocy.
3. **Podstawowe działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci to:**
 - a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej; stosowanie filtrów antyspamowych;
 - b) edukacja medialna – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną;
 - c) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych;
 - d) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych;
 - e) włączenie rodziców uczniów w działania szkoły na rzecz zapobiegania cyberprzemocy, w tym edukacja na temat cyberprzemocy i zagrożeń z sieci;
 - f) instalowanie aplikacji filtrujących na komputerach, z których korzystają pracownicy i uczniowie oraz aplikacji filtrujących do usług sieciowych, które analizują przepływające dane i są w stanie zablokować dostęp do podejrzanych lokalizacji niezależnie od tego, czy przyłączony komputer wyposażono w odpowiednie narzędzie, czy też nie;
 - g) określenie procedury wskazującej osoby w szkole, do których należy się zwrócić, oraz działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze lub zjawiska doświadczonej/ zaobserwowanej cyberprzemocy.
4. W przypadkach wystąpienia incydentu naruszenia bezpieczeństwa, zwłaszcza wobec naruszenia prawa, działania szkoły cechuje otwartość w działaniu, szybka identyfikacja problemu — określenie szkodliwych lub niezgodnych z prawem zachowań - i ich rozwiązywanie adekwatnie do poziomu zagrożenia, jakie wywołały w szkole. Dyrektor szkoły oraz nauczyciele w swoich działaniach uwzględniają kontekst indywidualnych przypadków, szkolne i środowiskowe tło oraz reagują adekwatnie do poziomu odpowiedzialności i winy ucznia.
5. **Procedura podejmowania interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienia niebezpiecznych treści obejmuje:**
 - a) **zgłaszanie wypadków cyberprzemocy:**
 - odbywa się według następującej zasady:
 - uczeń – ofiara, rodzice, pracownik szkoły lub świadek cyberprzemocy informuje wychowawcę klasy, pedagoga lub dyrektora szkoły o wystąpieniu takiego zjawiska,
 - pedagog szkolny, dyrektor szkoły wraz z wychowawcą klasy dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie,
 - w przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice powinni skontaktować się bezpośrednio z policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem karnym ściganie następuje wówczas na wniosek pokrzywdzonego). Istotne dla ścigania sprawcy jest uzyskanie dowodów potwierdzających, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej.
 - b) **zabezpieczenie dowodów:**

- wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane;
 - zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych dziecka, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne;
 - należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil;
 - szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy. W sytuacji, kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe:
 - wskazuje rodzicom konieczność skontaktowania się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów, udziela rodzicom niezbędnego wsparcia w tym zakresie;
 - w przypadku, gdy zostało złamane prawo, bezwzględnie kontaktuje się z policją;
- c) **poinformowanie o sytuacji rodziców uczniów – uczestników zdarzenia:**
- rodzice ofiary i sprawcy cyberprzemocy są powiadamiani o zdarzeniu, w miarę możliwości zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania,
 - rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów;
 - rodzice sprawcy cyberprzemocy są powiadamiani także o podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka,
 - we współpracy z rodzicami można opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w kontrakcie;
 - jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka;
 - w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor zwraca się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- d) **objęcie pomocą poszkodowanego ucznia:**
- pedagog szkolny wypełnia *Kartę interwencji* - załącznik nr 6 oraz sporządza *Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia* – załącznik nr 7;
 - ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa szkolnego;
 - podczas rozmowy z uczniem - ofiarą cyberprzemocy należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie, zgłaszając wydarzenie. Powinno mu się powiedzieć, że rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać. Ważne jest stanowcze zapewnienie, że szkoła nigdy nie będzie tolerowała aktów przemocy;
 - dziecko - ofiara powinno otrzymać poradę, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e-mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu;
 - po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia, sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy;

- szkoła otacza opieką psychologiczno-pedagogiczną także świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia. Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narażać świadka na groźby i zdarzenia ze strony sprawcy. Postępowanie powinno być prowadzone w sposób bardzo dyskretny i poufny. Pedagog, wychowawca, dyrektor powinien wzbudzić swoim zachowaniem zaufanie oraz poczucie bezpieczeństwa, wykazać zrozumienie i empatię. Należy powiedzieć uczniowi, że postąpił właściwie, że wymagało to od niego odwagi. Należy zapewnić go o dyskrecji i nie ujawniać jego danych osobowych (chyba, że jest to na prośbę policji);
 - w przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary – w klasie czy szkole – podejmowane są działania edukacyjne i wychowawcze.
- e) **podjęcie działań wobec agresorów, w tym zastosowanie środków dyscyplinujących zgodnie ze statutem szkoły i rodzajem przewinienia:**
- w przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, szkoła dąży do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo-profilaktycznych uzgodnionych z rodzicami - pedagog szkolny powinien podjąć następujące działania:
 - przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej - sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy;
 - omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach, które zostaną wobec niego zastosowane - szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły. Podejmując decyzję o karze, bierze się pod uwagę: rozmiar i rangę szkody, czas trwania prześladowania, świadomość popełnionego czynu, motywację sprawcy, rodzaj rozpowszechnionego materiału;
 - zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
 - ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
 - jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy;
 - nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy;
 - w przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii) lub gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz potwierdzają, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej, należy złożyć zawiadomienie o zdarzeniu na policji;
 - objąć sprawcę pomocą psychologiczno- pedagogiczną:
 - praca z uczniem powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu zachowania, w zmianie postępowania i postawy ucznia,
 - pomoc ta może być udzielona przez pedagoga i psychologa szkolnego,
 - w szczególnym przypadku może być konieczność skierowania ucznia na dalsze badania specjalistyczne i terapię, np. do poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- f) **sporządzenie dokumentacji z zajścia:**
- pedagog szkolny, wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia **notatki służbowej** z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia;
 - jeżeli rozmowa była np. w obecności innego nauczyciela lub nauczyciel ma wiedzę dotyczącą zdarzenia, powinien on również napisać notatkę służbową;
 - **Kartę interwencji – załącznik nr 6** oraz **Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia – załącznik nr 7** załącza się do akt osobowych dziecka;
 - zabezpieczone dowody powinny być załączone do dokumentacji.

III.5. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

III.5.A. Zasady i procedura podejmowania interwencji oraz ustalania planu wsparcia małoletniego

1. W przypadku powzięcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, ma on obowiązek sporządzenia **notatki służbowej** i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi szkoły.
2. Jeżeli zachodzi potrzeba, należy udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej/ wezwać pogotowie oraz niezwłocznie powiadomić o fakcie dyrektora szkoły i rodziców ucznia. Osoba będąca świadkiem zdarzenia powinna zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży). Niezwłoczne wezwanie policji powinno mieć miejsce w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Pedagog wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
4. Pedagog przeprowadza oddzielnie rozmowy z dzieckiem krzywdzonym, podejrzanym o krzywdzenie, ich rodzicami, wychowawcą, a także z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. Następnie wypełnia **Kartę interwencji - załącznik nr 6** oraz sporządza **Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia - załącznik nr 7**.
5. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor szkoły powołuje **zespół interwencyjny**, w skład którego wchodzi: pedagog, psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor szkoły, inni członkowie personelu mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku.
6. W przypadku, **gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne**. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może proponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.
7. **Zespół interwencyjny** sporządza **Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia - załącznik nr 7**, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga/psychologa oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
8. **Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia - załącznik nr 7** - powinien zawierać informacje:
 - a) imię i nazwisko ucznia,
 - b) charakterystyka doznanej krzywdy - rodzaj doznanej krzywdy, okoliczności doznanej krzywdy, stopień naruszenia prawa, stopień zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego w obszarze zdrowia, życia, rozwoju dziecka;
 - c) diagnoza sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia - wyniki rozmów z dzieckiem, wyniki obserwacji dziecka (zachowanie, wygląd) dokonane przez np. rodziców, nauczycieli, innych pracowników oraz instytucji wspomagających ochronę dziecka, specjalistów – psychologów, pedagoga, terapeutę;
 - d) formy i metody wsparcia dziecka - ustalenie indywidualnych potrzeb ofiary krzywdzenia w obszarze jej zdrowia/życia, zdrowia psychicznego, funkcjonowania emocjonalno-społecznego oraz w obszarze prawnym i socjalnym; przykładowe formy pracy – konsultacje indywidualne; w zależności od rodzaju krzywdy – pomoc prawna, medyczna, socjalna;

indywidualne zajęcia terapeutyczne; lekcje wychowawcze, zajęcia grupowe; przykładowe metody wsparcia - bezpośrednia rozmowa z dzieckiem; zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne; zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, bezpośrednia pomoc prawna, socjalna dziecku i jego rodzinie; pomoc medyczna dziecku; analiza dokumentacji związanej z sytuacją dziecka; obserwacja dziecka;

- e) zakres, wymiar godzin, okres wsparcia udzielonego dziecku - udzielanie systematycznej/okresowej pomocy, np. psychologiczno-pedagogicznej, terapeutycznej; zapewnienie specjalistycznego wsparcia dziecku/jego rodzinie; wdrożenie działań mających przywrócić równowagę emocjonalną dziecku/jego rodzinie; wspieranie rodziców/opiekunów prawnych dziecka w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
 - f) zakres współdziałania szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia dziecka – np. współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, OPS; wskazania dotyczące: podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki; skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba;
 - g) imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia;
 - h) ocena efektywności wsparcia udzielonego dziecku - zasady i sposób monitorowania efektów wsparcia, np. 2 razy w roku szkolnym; wyniki obserwacji prowadzonej przez nauczycieli i specjalistów, rodziców/opiekunów prawnych dziecka; wyniki rozmów z dzieckiem; efekty wsparcia udzielanego dziecku przez podmioty zewnętrzne; analiza dostępnej dokumentacji.
9. **Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia** jest przedstawiany przez pedagoga/psychologa opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
10. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.
11. Z przebiegu interwencji sporządza się **Kartę interwencji – załącznik nr 6**. Kartę załącza się do akt osobowych dziecka.
12. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia Kartę interwencji.
13. Pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, **są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy**, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

III.5.B. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka przez pracownika szkoły

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika w szkole zgłasza problem dyrektorowi szkoły.
2. Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, uczniem, jego rodzicami lub prawnymi opiekunami.
3. Dyrektor szkoły odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
4. Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
5. W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra dziecka przez nauczyciela, dyrektor w ciągu 14 dni kalendarzowych zawiadamia o zdarzeniu rzecznika dyscyplinarnego. Termin ten liczy się od dnia powzięcia informacji o zdarzeniu.

6. W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra dziecka przez pozostałych pracowników niepedagogicznych szkoły, dyrektor niezwłocznie zawiadamia policję.
7. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo, dyrektor szkoły sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.

III.6. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

III.6.A. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego

1. Pedagog/psycholog informuje opiekunów o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia).
2. W przypadku podejrzenia, że **rodzic dziecka zaniedbuje jego potrzeby** lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), **dyrektor** informuje właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie. Pedagog ma możliwość wszczęcia **procedury „Niebieskie Karty”**.
3. Jeżeli rodzice są osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, pedagog/psycholog przeprowadza z nimi rozmowę na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec dziecka oraz o **obowiązках prawnych szkoły**: wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” oraz w przypadku popełnienia przestępstwa zgłoszenia sprawy do prokuratury oraz w przypadku zagrożenia dobra dziecka do sądu rodzinnego. Informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia i udziału w programach dla osób stosujących przemoc.
4. W przypadku przemocy stosowanej przez małoletniego dyrektor szkoły może złożyć wniosek do sądu rodzinnego o wszczęcie postępowania o demoralizacji małoletniego (jeżeli sprawa dotyczy dziecka w wieku co najmniej 10 lat).
5. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, dyrektor szkoły zawiadamia właściwy miejscowo sąd rodzinny o możliwości popełnienia przestępstwa przez nieletniego.
6. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, dyrektor szkoły zawiadamia właściwą miejscowo jednostkę prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa.
7. Po poinformowaniu opiekunów przez pedagoga/psychologa kierownictwo placówki składa odpowiednio zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
8. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji, o których mowa w ustępach poprzedzających.

III.6.B. Zgłaszanie podejrzenia stosowania przemocy domowej

1. Informacje o stosowaniu przemocy domowej mogą pochodzić od osoby krzywdzonej lub od świadków przemocy, np. od dziecka, rodzica niekrzywdzącego, rodzeństwa, kolegi, koleżanki, sąsiada, osoby z dalszej rodziny dziecka, przypadkowego świadka przemocy lub innych osób podejrzewających stosowanie przemocy domowej.
2. **Pracownik nie dokonuje oceny wiarygodności podawanych informacji.** W każdym przypadku informacje o przemocy wobec dziecka, wskazywane jako fakty, a nie domniemania, należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować zgodnie z obowiązującymi zasadami wskazanymi w niniejszej procedurze.
3. Pracownik, który powziął informację o stosowaniu wobec dziecka przemocy domowej, podejmuje w pierwszej kolejności działania mające na celu zatrzymanie krzywdzenia dziecka.
4. W przypadku zagrożenia życia dziecka, po przekazaniu informacji dyrektorowi szkoły, zawiadamia w trybie pilnym odpowiednie służby porządkowe o zagrożeniu życia dziecka.
5. W przypadkach niewymagających podejmowania nagłych interwencji, osoba, która powzięła informację, postępuje zgodnie ze szkolną procedurą.
6. **Osobą upoważnioną do przyjmowania zgłoszeń o podejrzeniu stosowania przemocy domowej jest pedagog szkolny.**
7. Pracownik szkoły, dokonujący zgłoszenia, w trybie pilnym przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu pedagogowi szkolnemu, dołączając **pisemną notatkę** zawierającą istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania dziecka, cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania.
8. Pedagog szkolny, jako osoba upoważniona do prowadzenia spraw związanych z przemocą wobec dzieci, samodzielnie – w przypadku zgłoszenia dokonanego bezpośrednio przez dziecko doznające przemocy domowej, lub wraz z osobą zgłaszającą wypełniają **Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka – załącznik nr 8**. Na karcie podpisują się: pedagog szkolny i osoba zgłaszająca.
9. Jeżeli zgłoszenia dokonuje osoba dorosła niebędąca rodzicem lub pracownikiem szkoły, zobowiązana jest wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu. Zgłaszający przemoc domową jest informowany o zasadach przetwarzania jego danych osobowych udostępnionych pedagogowi oraz zasadach ich przetwarzania i bezpieczeństwa danych osobowych.
10. W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych, pracownik sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej. Pracownik zawiadamia pedagoga szkolnego o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym lub wydruk ze skrzynki elektronicznej szkoły. W przypadkach anonimowych zgłoszeń stosowanie przemocy wobec dziecka podlega analizie i zdiagnozowaniu.

III.6.C. Wstępna diagnoza i ocena sytuacji dziecka

1. W każdym przypadku zgłoszenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka sprawą zajmuje się **zespół interwencyjny** powołany przez dyrektora szkoły do wstępnego zdiagnozowania sytuacji ofiary, a w szczególności: kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z dzieckiem, jak często i od jak dawna dziecko jest krzywdzone, informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec dziecka, relacjach, jakie ma dziecko z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających je, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu od alkoholu rodziców.
2. W skład **zespołu interwencyjnego** wchodzi: dyrektor, koordynator, pedagog, psycholog, wychowawca oraz inne osoby mające wiedzę na temat krzywdzenia dziecka.

07/11

3. Zaleca się, by zespół przeprowadził rozmowę z osobą krzywdzoną i osobą zgłaszającą podejrzenie lub krzywdzenie dziecka/małoletniego, a także z rodzicem „niekrzywdzącym”.
4. Wstępną diagnozę przeprowadza się z wykorzystaniem *Arkusza diagnostycznego oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec dziecka – załącznik nr 9* oraz *Kwestionariusza diagnostycznego do oszacowania zaniedbania dziecka – załącznik nr 10*.
5. W przypadku uwiarygodnienia podejrzenia stosowania przemocy lub stwierdzenia jej stosowania pedagog szkolny wszczyna **procedurę „Niebieskie Karty”**.
6. W przypadkach niewskazujących na wiarygodność zgłoszenia (pomówienie, konfabulacja, kłamstwo) – wychowawca klasy, pedagog szkolny i nauczyciele prowadzą wnikliwą obserwację małoletniego i w terminie 3 miesięcy od zgłoszenia ponownie w składzie jak w pkt. 2 dokonują oceny sytuacji dziecka.

III.6.D. Procedura „Niebieskie Karty”

1. Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia **formularza „Niebieska Karta – A” – załącznik nr 11**, w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.
2. **Osobą upoważnioną** do wypełnienia **formularza „Niebieska Karta – A”** jest **pedagog szkolny lub osoba wskazana przez dyrektora szkoły**.
3. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje **działania interwencyjne** mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej. Działania te polegają w szczególności na:
 - a) zapobieżeniu zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
 - b) udzieleniu osobie doznającej przemocy domowej pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnieniu pomocy medycznej;
 - c) zaspokojeniu podstawowych potrzeb, w tym udzieleniu wsparcia i poradnictwa, w szczególności od przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz osób doznających przemocy domowej na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571).
4. Osoba wszczynająca procedurę **dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji** w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej i przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej, a także, w miarę możliwości, z osobą stosującą przemoc. Ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego – *Arkuszu diagnostycznym oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec dziecka – załącznik nr 9* oraz *Kwestionariuszu diagnostycznym do oszacowania zaniedbania dziecka – załącznik nr 10*.
5. **Rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej** przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi, poszanowanie godności oraz zapewniających bezpieczeństwo. Osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się informacje w prostym, przejrzystym i przystępnym dla niej języku, z uwzględnieniem stanu i okoliczności, które mogą mieć wpływ na zdolność rozumienia i bycie rozumianym.
6. W trakcie rozmowy z osobą stosującą przemoc domową informuje się ją w szczególności o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz wskazuje na konieczność zmiany sposobu postępowania.
7. Działania, o których mowa powyżej, realizuje się, uwzględniając warunki, czynniki i potrzeby, w tym dotyczące osób niepełnosprawnych.
8. Jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec małoletniego, działania w ramach procedury przeprowadza się **w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego oraz w obecności psychologa**.

9. Jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec pełnoletniej osoby nieporadnej ze względu na wiek, stan psychiczny lub fizyczny, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności opiekuna prawnego lub faktycznego lub pełnoletniej osoby przez nią wskazanej oraz w obecności psychologa.
10. Jeżeli **istnieje podejrzenie, że osobami stosującymi przemoc domową wobec małoletniego lub pełnoletniej osoby nieporadnej są rodzice**, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania w ramach procedury przeprowadza się w **obecności pełnoletniej osoby najbliższej lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego**.
11. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” – załącznik nr 11. osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B” - załącznik nr 12.
12. Jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest małoletni lub pełnoletnia osoba nieporadna, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego.
13. Formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową.
14. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego.
15. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się w dokumentacji szkoły.

III.7. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

III.7.A. Zadania pracowników szkoły w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka

1. **Każdy pracownik** jest zobowiązany w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka podjąć działania:
 - a) w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia – zawiadomić pogotowie ratunkowe i policję,
 - b) w przypadku zauważenia niepokojących symptomów, zgłosić to dyrektorowi, wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu.
2. **Dyrektor szkoły:**
 - a) w porozumieniu z pedagogiem szkolnym występuje do sądu rodzinnego i prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem,
 - b) podpisuje wszystkie pisma wychodzące na zewnątrz w sprawach krzywdzenia dzieci,
 - c) powołuje **zespoły interwencyjne** do diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową – odrębne dla każdej sprawy, i nadzoruje ich pracę,
 - d) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy oraz, w miarę możliwości, sprawcy przemocy,
 - e) określa zasady prowadzenia dokumentacji i jej archiwizowania,
 - f) wydaje upoważnienia do dostępu do danych osobowych osobom biorącym udział w rozpoznawaniu przemocy domowej,
 - g) współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej,
 - h) zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną pracownikom wszczynającym **procedurę „Niebieskie Karty”**, doznającym krzywdy ze strony sprawców przemocy domowej, ich oskarżania, groźb i przemocy,

- i) zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im np. możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka.

3. **Pedagog szkolny:**

- a) udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele – pod nieobecność pielęgniarki szkolnej organizuje pomoc medyczną),
- b) pozyskuje informacje o dziecku w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją,
- c) przewodniczy zespołowi interwencyjnemu,
- d) wypełnia **Kartę interwencji - załącznik nr 6**, **Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka - załącznik nr 8** oraz opracowuje **Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia - załącznik nr 7**,
- e) wszczyna **procedurę „Niebieskie Karty”**,
- f) przeprowadza we współpracy z wychowawcą oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc dziecku ocenę zagrożenia dziecka przemocą.
- g) współpracuje z dyrektorem w podejmowaniu interwencji:
 - informuje dyrektora szkoły o każdym przypadku podejrzenia przemocy,
 - gromadzi i przechowuje wszelką dokumentację,
- h) w przypadku powołania do grupy diagnostyczno-pomocowej przez Zespół Interdyscyplinarny obowiązkowo uczestniczy w jej pracach,
- i) monitoruje sytuację dziecka poprzez kontakt z wychowawcą, nauczycielami, także pracownikami niepedagogicznymi – dbając jednocześnie o zapewnienie poufności,
- j) współpracuje ze specjalistami – z poradni specjalistycznych, do których kierowane jest dziecko lub jego rodzice,
- k) informuje rodziców o podjętych działaniach na rzecz dziecka,
- l) konsultuje prowadzone sprawy ze specjalistami w poradniach specjalistycznych,
- m) prowadzi **Rejestr zgłaszanych spraw dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich - załącznik nr 13**.

4. **Wychowawca klasy:**

- a) udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele – pod nieobecność pielęgniarki szkolnej organizuje pomoc medyczną),
- b) kontaktuje się z pedagogiem, przekazując mu informacje o swoich obserwacjach,
- c) współpracuje z pedagogiem, ustalając plan pomocy dziecku,
- d) systematycznie monitoruje sytuację dziecka, obserwując ewentualne zmiany jego zachowania,
- e) udziela dziecku wsparcia na wszystkich etapach pomocy.

5. **Pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania:**

- a) udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie oraz organizuje pomoc medyczną,
- b) jeśli zauważy na ciele dziecka siniaki, wybroczyny lub inne objawy przemocy fizycznej, **opisuje je w karcie zdrowia dziecka** (w jego dokumentacji badań i czynności uzupełniających): rozmiar, rozmieszczenie, kolor, wielkość, itp. Nie wpisuje swoich wniosków z badania dziecka. Tak sporządzony opis jest dowodem w sądzie. Oryginał dokumentacji dziecka jest udostępniany jedynie na wniosek sądu,
- c) wpisuje w karcie nazwisko osoby, która przyprowadziła dziecko wówczas, gdy dziecko z obrażeniami zostało zgłoszone przez innego pracownika szkoły,
- d) kontaktuje się z pedagogiem i wychowawcą dziecka, zgłaszając informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach,
- e) może kontaktować się z rodzicami dziecka w przypadku stwierdzenia zaniedbań zdrowotnych i higienicznych (m.in. wszawicy, próchnicy). Jeśli rodzice nie są zainteresowani

współpracą na rzecz poprawy sytuacji dziecka, sporządza notatkę służbową z opisem stanu dziecka i podjętych przez siebie działań oraz reakcji rodziców. Notatkę przekazuje pedagogowi szkolnemu.

6. Nauczyciele, wolontariusze, praktykanci:

- a) kontaktują się z wychowawcą i pedagogiem, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach. Zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej,
- b) prowadzą wnikliwe obserwacje dziecka,
- c) za upoważnieniem dyrektora biorą udział w posiedzeniach Zespołu Interwencyjnego,
- d) udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z dzieckiem.

7. Pracownicy obsługi i administracji:

- a) kontaktują się z wychowawcą i pedagogiem, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach. Zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej,
- b) w każdej możliwej sytuacji obserwują zachowanie dziecka i niosą jemu pomoc,
- c) w sytuacjach zagrożenia dziecka chronią go przed kontaktem z osobą stosującą przemoc,
- d) zwracają szczególną uwagę na stan trzeźwości, stopień pobudzenia osób odbierających dziecko ze szkoły.

III.7.B. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu

1. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich w Szkole Podstawowej w Krzywinie:
 - a) **pedagog szkolny** - z pedagogiem można kontaktować się osobiście, telefonicznie – nr tel. 91 416 75 11, poprzez dziennik elektroniczny;
 - b) **dyrektor szkoły – koordynatorzy d.s. wdrażania Standardów ochrony małoletnich** – z wicedyrektorami można kontaktować się osobiście, telefonicznie – nr tel. 91 416 75 11, poprzez dziennik elektroniczny.
 - c) w przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego należy poinformować o przemocy pierwszego spotkanego pracownika szkoły.
2. W szkole prowadzony jest ***Rejestr zgłaszanych spraw dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich – załącznik nr 13.***
3. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów oraz członkowie powoływanych zespołów interwencyjnych składają ***oświadczenie o zachowaniu poufności informacji*** powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia dziecka oraz przetwarzanych danych osobowych – ***załącznik nr 14.***

III.8. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

1. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka zakładana jest imienna **teczka z nazwiskiem małoletniego**. Teczke zakłada i prowadzi pedagog szkolny.
2. Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w gabinecie pedagoga i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

3. W teczce umieszcza się:

- a) *Kartę interwencji – załącznik nr 6* lub *Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka – załącznik nr 8*;
 - b) protokoły i notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem;
 - c) protokół z posiedzenia **zespołu interwencyjnego**, powołanego przez dyrektora;
 - d) kopię **formularza „Niebieskiej Karty – A”** - *załącznik nr 11* , w przypadku, gdy zostanie wszczęta **procedura „Niebieskie Karty”**,
 - e) protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą – o ile taka będzie przeprowadzana;
 - f) kopie korespondencji pomiędzy np. poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem rodzinnym, ośrodkiem pomocy społecznej i innymi;
 - g) *Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia – załącznik nr 7*;
 - h) karty monitorowania zachowań krzywdzonego, opinie wychowawcy i nauczycieli uczących;
 - i) ocenę efektywności wsparcia.
4. **Rejestr wszczętych procedur „Niebieskie Karty”** – *załącznik nr 15* - prowadzi sekretariat szkoły.
5. Wgląd w dokumentację wszczętych procedur posiadają wyłącznie osoby upoważnione imiennie przez dyrektora szkoły.
6. Dokumentację związaną ze wszczętymi **procedurami „Niebieskie Karty”** prowadzi i przechowuje pedagog szkolny.
7. Po zakończeniu sprawy pedagog szkolny przekazuje teczkę z dokumentacją do sekretariatu szkoły. Dokumenty podlegają archiwizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Rozdział IV

Monitoring „Standardów ochrony małoletnich”

IV.1. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

1. Osobą odpowiedzialną za „Standardy ochrony małoletnich” jest **dyrektor szkoły**.
2. Dyrektor szkoły dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Standardów ochrony małoletnich” na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.
3. Pracownicy szkoły na bieżąco mogą proponować zmiany w procedurach oraz wskazywać naruszenia procedur.
4. W przypadku **zaistnienia potrzeby zmian** w procedurach lub zmian prawa wymagającego ich wdrożenia w dokumencie nowelizacje są wprowadzane na tych samych zasadach, które obowiązywały przy wdrożeniu dokumentu do obrotu prawnego w szkole.
5. **Co najmniej raz na dwa lata**, w terminie wskazanym przez dyrektora szkoły, dokonywana jest ocena „Standardów ochrony małoletnich” w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny należy pisemnie udokumentować.
6. **Ocenę „Standardów ochrony małoletnich”** przeprowadza powołany przez dyrektora zespół ewaluacyjny z użyciem różnych technik, m.in.: analizy dokumentu, wywiadów z uczniami, rodzicami i nauczycielami, sondażu, z użyciem ankiety anonimowej, dyskusji grupowej w zespołach nauczycielskich.
7. Przewodniczącym zespołu ewaluacyjnego jest wicedyrektor szkoły.

8. Do weryfikacji szkolnej dokumentacji wykorzystywane są wnioski z kontroli „Standardów ochrony małoletnich” przez uprawnione do kontroli podmioty zewnętrzne.
9. Raport z ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami zespołu ewaluacyjnego przedstawiany jest radzie pedagogicznej oraz rodzicom.

IV.2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania standardów jest dyrektor szkoły jako wprowadzający dokument „Standardy ochrony małoletnich”.
2. Dyrektor szkoły przeprowadza szkolenie lub wskazuje osobę odpowiedzialną – wicedyrektora, pedagoga - za przeprowadzenie szkolenia pracowników w zakresie treści dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”.
3. **Szkolenie organizowane jest:**
 - a) po wejściu w życie zarządzenia dyrektora szkoły wprowadzającego „Standardy ochrony małoletnich”,
 - b) dla każdego zatrudnianego pracownika, praktykanta, wolontariusza,
 - c) po dokonaniu aktualizacji „Standardów ochrony małoletnich”.
4. Sporządza się plan szkolenia oraz protokół.
5. Udział w szkoleniu pracownicy szkoły potwierdzają podpisem na liście obecności.
6. Każdy pracownik po zakończeniu szkolenia podpisuje **oświadczenie o zapoznaniu ze „Standardami ochrony małoletnich”** oraz świadomości odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich - **załącznik nr 5**. Oświadczenie umieszczane jest w teczkach akt osobowych pracowników.
7. Dokumentację potwierdzającą przygotowanie personelu do stosowania standardów przechowuje dyrektor szkoły.

IV.3. Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

1. W szkole opracowane zostały **wersje dokumentu „Standardów ochrony małoletnich”: zupełna oraz skrócona** - przeznaczona dla małoletnich i zawierająca informacje dla nich istotne.
2. Dokument w obu wersjach **udostępniono na stronie internetowej szkoły oraz w widocznym miejscu w budynku szkolnym** - dokument wyłożony jest do wglądu w czytelní szkolnej.
3. Informacje o treści dokumentu upowszechniane są **wśród rodziców** na zebraniach z rodzicami, konsultacjach indywidualnych, w trakcie szkoleń.
4. Informacje istotne **dla małoletnich** zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie lekcji wychowawczych, podczas konsultacji indywidualnych, na godzinach „dostępności”, w trakcie realizowanych programów i warsztatów o charakterze edukacyjnym.

Rozdział V

Informacje dodatkowe

V.1. Ważne telefony i adresy

1. **Telefon Zaufania** - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo).
2. **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
3. **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia** – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
4. **Fundacja Feminoteka** - Telefon przeciwpromocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
5. **Centrum Praw Kobiet** – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);
6. **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);
7. **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
8. **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”** – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
9. **Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża** – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
10. **Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol”** – <https://twojparasol.com/>

V.2. Załączniki

- 1 - wzór oświadczenia o państwie/państwach zamieszkania
- 2 - wzór oświadczenia o niekaralności składanego przez obywateli innych państw
- 3 - wzór oświadczenia o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystaniu z praw publicznych
- 4 - wzór oświadczenia, że nie toczy się przeciwko kandydatowi do pracy w Szkole Podstawowej w Krzywiniu postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne
- 5 - wzór oświadczenia o znajomości dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”
- 6 - wzór Karty interwencji
- 7 - wzór Planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia
- 8 - wzór Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka
- 9 - wzór Arkusza diagnostycznego oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec dziecka
- 10 - wzór Kwestionariusza diagnostycznego do oszacowania zaniedbania dziecka
- 11 – wzór formularza „Niebieska Karta – A”
- 12 – wzór formularza „Niebieska Karta – B”

- 13 – wzór Rejestru zgłaszanych spraw dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich
14 – wzór Oświadczenia o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia dziecka oraz przetwarzanych danych osobowych
15 – wzór Rejestru wszczętych procedur „Niebieskie Karty”

DYREKTOR
Szkoły Podstawowej w Krzywiniu

mgr Małgorzata Kowalczyk-Skrzypek

.....
miejscowość,

.....
data

OŚWIADCZENIE O PAŃSTWIE/PAŃSTWACH ZAMIESZKANIA

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkałem/am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa:

1.

2.

Oraz jednocześnie przedkładam informację z rejestrów karnych ww. państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi / informację z rejestrów karnych.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
czytelny podpis

.....
miejscowość,

.....
data

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja, (nazwisko i imię/imiona)

nr PESEL/nr paszportu

oświadczam, że w państwie nie jest prowadzony rejestr karny/ nie wydaje się informacji z rejestru karnego. Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
czytelny podpis

OWA

.....
miejscowość, data

.....
(nazwisko i imię)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że posiadam pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzystam z pełni praw publicznych.

Niniejsze oświadczenie składam pouczony(a) o odpowiedzialności karnej z art. 233§1 Kodeksu Karnego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz.1600) – „Kto składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”.

.....
czytelny podpis

załącznik nr 4 do *Standardów ochrony małoletnich*
- wzór oświadczenia, że nie toczy się przeciwko kandydatowi do pracy
w Szkole Podstawowej w Krzywiniu
postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego
lub postępowanie dyscyplinarne

.....
miejscowość,

.....
data

.....
(nazwisko i imię)

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art. 15 ust. 4 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe w związku z art. 10 ust. 5 pkt 3 ustawy z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela niniejszym oświadczam, że nie toczy się przeciwko mnie postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego ani postępowanie dyscyplinarne.

.....
czytelny podpis

.....
miejscowość, data

.....
(nazwisko i imię)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zapoznałam/em się z treścią dokumentu „Standardy ochrony małoletnich. Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązująca w Szkole Podstawowej w Krzywiniu” i zobowiązuję się do przestrzegania zawartych w nim zasad i procedur.

Oświadczam także, że mam świadomość odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich.

.....
czytelny podpis

KARTA INTERWENCJI NR

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyny interwencji (wskazanie formy krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa.	Data	Działanie
5. Spotkanie z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
6. Opis sytuacji dziecka		
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, Inny rodzaj interwencji. Jaki? :	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji.		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informację o wynikach/działaniach jednostki/działania rodziców	Data	Działanie

załącznik nr 7 do *Standardów ochrony małoletnich*
- wzór Planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

PLAN WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

imię i nazwisko ucznia		
charakterystyka doznanej krzywdy – rodzaj, okoliczności, stopień naruszenia prawa, stopień zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego		
diagnoza sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia	Wyniki rozmów z dzieckiem	Wyniki obserwacji dziecka
formy i metody wsparcia dziecka (rodzaj pomocy)		
zakres, wymiar godzin, okres wsparcia udzielonego dziecku - udzielanie systematycznej/okresowej pomocy		
zakres współdziałania szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia dziecka		
imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia		
ocena efektywności wsparcia udzielonego dziecku - zasady i sposób monitorowania efektów wsparcia		

załącznik nr 8 do *Standardów ochrony małoletnich*
- wzór Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka

**KARTA ZGŁOSZENIA
PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA DZIECKA – NR**

Dotyczy dziecka:			
Osoba zgłaszająca:	Imię i nazwisko:		
	Dane do kontaktu:		
	Stopień pokrewieństwa:		
	Źródło wiedzy lub informacji o przemoc		
Data zgłoszenia:			
Forma zgłoszenia:		Pisemna, bezpośrednio, listownie [niepotrzebne skreślić] Inna	
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą:			
Inne informacje o dziecku, rodzinie:			
Wskazanie potencjalnej osoby stosującej przemoc			
Podpis osoby zgłaszającej:		Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie:	

załącznik nr 9 do *Standardów ochrony małoletnich*
- wzór Arkusza diagnostycznego oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec dziecka

**Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy domowej
wobec dziecka/maloletniego¹**

LISTA A

**INFORMACJA OD DZIECKA LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM
ŚWIADKIEM PRZEMOCY**

- A.1. Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp. ----- ☐
- A.2. Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp. ----- ☐
- A.3. Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.----- ☐
- A.4. Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp. ----- ☐
- A.5. Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.).----- ☐
- A.6. Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).----- ☐
- A.7. Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie. ☐
- A.8. Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).----- ☐

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI DOTYCZĄCA RODZICA:

- A.9. Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.----- ☐

**OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ
DOTYCZĄCA DZIECKA:**

- A.10. Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp. ☐
- A.11. Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.----- ☐

LISTA B

¹ Źródło: [Kwestionariusze oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie oraz algorytmy postępowania dla oświaty »](#)
[Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia"](#)

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- B.1.** Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy. ----- ☐
- B.2.** Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp. ----- ☐
- B.3.** Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: bije, szczypie się, nacina sobie skórę, itp. lub występują zachowania ryzykowne dziecka, np.: ucieczki z domu, używanie substancji zmieniających świadomość, ryzykowne kontakty, itp. ----- ☐
- B.4.** Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu. ----- ☐
- B.5.** Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki. ----- ☐

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW:

- B.6.** Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka. ----- ☐
- B.7.** Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu wsparcia dziecku. ----- ☐
- B.8.** Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej. ----- ☐
- B.9.** Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków itp. ----- ☐
- B.10.** Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej. ----- ☐

LISTA C

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ LUB INFORMACJA OD OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z DZIECKIEM I RODZICAMI:

- C.1.** Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie. ----- ☐
- C.2.** Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka. ----- ☐
- C.3.** Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp. ----- ☐
- C.4.** Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem. ----- ☐
- C.5.** Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa. ----- ☐
- C.6.** Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność. -- ☐
- C.7.** Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka. ----- ☐
- C.8.** Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka. ----- ☐
- C.9.** Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców. ----- ☐

Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania dziecka

L.p.	Symptomy wskazujące na zaniedbanie (forma przemocy)	tak	Nie
1.	Nieadekwatne ubranie do pory roku lub pogody		
2.	Niedowaga, niedożywienie, zmęczenie, podkrążone oczy		
3.	Brudna odzież		
4.	Brudne ciało		
5.	Nieprzyjemny zapach (insekty)		
6.	Brak podręczników i przyborów szkolnych		
7.	Kradzieże jedzenia lub innych przedmiotów		
8.	Przebywanie poza domem w późnych godzinach		
9.	Bardzo częste przebywanie poza domem niezależnie od pory roku		
10.	Ma dorosłych „kolegów”		
11.	Nie ma kolegów wśród rówieśników		
12.	Z trudem nawiązuje relacje		
13.	Izoluje się od rówieśników		
14.	Bije się po głowie/twarzy lub wrywa sobie włosy		
15.	Często ma ślady zadrapań/siniaków		
16.	Często odnosi obrażenia (skręcenia, złamania, skaleczenia)		
17.	Bije innych		
18.	Zawiera przyjaźnie, potem reaguje wrogością		
19.	Gwałtownie uchyla się przed dotykiem		
20.	Moczy się		
21.	Boi się przebywać w zamkniętych pomieszczeniach		
22.	Boi się ciemności		
23.	Unika zajęć wychowania fizycznego		
24.	Unika sytuacji leżakowania w przedszkolu		
25.	Nie bierze udziału w wycieczkach		
26.	Podejmuje zachowania autodestrukcyjne wobec siebie, zwierząt		
27.	Miewa nagłe zmiany nastroju – od euforii do agresji		
28.	Prezentuje natrętne, narzucające się zachowania		
29.	Nie odwzajemnia emocji		
30.	Odrzuca próby nawiązania bliskości		
31.	Ma wybuchy wściekłości		
32.	Nadmiernie skraca dystans fizyczny		
33.	Demonstruje zachowania seksualne		
34.	Nie docenia własnych osiągnięć		
35.	Ma koszmary nocne		
36.	Ma problemy szkolne		
37.	Inne.....		

Uwaga! Informacje zachowania należy analizować, biorąc pod uwagę całość informacji o rodzinie. Pojedynczych zachowań z listy nie można traktować jako jednoznacznie wskazujących na zaniedbanie.

.....
(miejscowość, data)

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym jest zatrudniona osoba
wypełniająca formularz „Niebieska Karta – A”

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowe	Osoba 2 doznająca przemocy domowe	Osoba 3 doznająca przemocy domowe
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej do której uczęszcza małoletni			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Adres miejsca pobytu (jeśli jest inny niż adres zamieszkania):			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową (zona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
Adres miejsca zamieszkania:		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść) ¹⁾		

24.8

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna ³⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna ³⁾ <i>niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek,</i>						
<i>niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ³⁾ <i>wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozesyłanie telefonem</i>						

zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)						
Inne ³⁾ zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wnoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)						

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOSŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

☐ tak (kiedy?gdzie?)

☐ nie

☐ nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

☐ tak

☐ nie

☐ nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

☐ tak ☐ nie ☐ nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE?
(TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

☐ ustalono - wypełnij tabelę ☐ nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)¹⁾</i>			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)		
Doprowadzenie do wytrzeźwienia		

Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określonej w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej			
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”			
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni			
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej			
Inne (wymień jakie?)			

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

MS

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

.....

.....

.....

.....

.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeuty, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby
wypełniającej formularz „Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹⁾ wpisać właściwe

²⁾ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

³⁾ podkreślić rodzaje zachowań

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

014

Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doświadczającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doświadczasz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej** – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doświadczasz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.
- **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
- **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
- **Placówki ochrony zdrowia** – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.
- **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.
- **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Uwaga: (dane wprowadza Zespół interwencyjny lub osoba, która wszczyna procedurę):

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail

Możesz zadzwonić do:

■ **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** tel. **800 12 00 02** (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ w języku rosyjskim. **Dyżur prawny** tel. **(22) 666 28 50** (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰) oraz tel. **800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18⁰⁰–22⁰⁰). **Poradnia e-mailowa:** niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie.niebieska.linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.

■ **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym** tel. **+48 222 309 900** przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.

■ **Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226** (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9³⁰ do 15³⁰, od godz. 15³⁰ do 9³⁰ włączony jest automat).

załącznik nr 13 do *Standardów ochrony małoletnich*
- wzór Rejestru zgłaszanych spraw
dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich

**REJESTR ZGŁASZANYCH SPRAW
DOTYCZĄCYCH PODEJRZENIA KRZYWDZENIA
LUB KRZYWDZENIA MAŁOLETNI**

Lp.	Nazwa karty (Karta interwencji/Karta zgłoszenia)	Numer karty	Data wpisu do rejestru
1			
2			
3			
4			
5			

**Oświadczenie o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania
w sprawie krzywdzenia dziecka oraz przetwarzanych danych osobowych**

1. Oświadczam, że:

- 1) zapoznano mnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, a w szczególności z treścią ogólnego Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r. oraz Ustawy o Ochronie Danych Osobowych;
- 2) zapoznano mnie ze „Standardami Ochrony Małoletnich” wdrożonymi w Szkole Podstawowej w Krzywiniu Gryfińskim;
- 3) zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałam/em przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej
- 4) znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieupoważnionym.

2. Zobowiązuję się do:

- 1) przetwarzania danych osobowych wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w powierzonych przez Administratora obowiązkach;
- 2) nieujawniania danych zawartych w zbiorach danych, do których uzyskałam/em dostęp za upoważnieniem Administratora danych;
- 3) nieujawniania sposobów zabezpieczeń danych osobowych przetwarzanych w szkole;
- 4) wykonywania operacji przetwarzania danych, zgodnie z „Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych” oraz „Instrukcją bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych”;
- 5) zabezpieczenia tych danych przed dostępem osób nieupoważnionych;
- 6) ochrony danych osobowych przed przypadkowym lub niezgodnym z prawem zniszczeniem, utratą, modyfikacją danych osobowych, nieuprawnionym ujawnieniem danych osobowych, nieuprawnionym dostępem do danych osobowych oraz przetwarzaniem;
- 7) zgłaszania incydentów naruszenia zasad ochrony danych osobowych Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych lub bezpośredniemu przełożonemu.

Przyjmuję do wiadomości, iż postępowanie sprzeczne z powyższymi zobowiązaniami może być uznane przez Administratora za naruszenie przepisów Ustawy o Ochronie Danych osobowych oraz Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r.

.....
(miejscowość, data)

.....
(czytelny podpis pracownika)

REJESTR WSZCZĘTYCH PROCEDUR „NIEBIESKIE KARTY”

[illegible]

MS